

Tu sĩ và mạng xã hội:

HT. THÍCH HẢI AN: NGƯỜI TU LÀ NGƯỜI CÓ “TÂM HÌNH DỊ TỤC”

Liên quan tới vấn đề tu sĩ và mạng xã hội, *Giác Ngộ* phỏng vấn HT.Thích Hải Ân (ảnh), Ủy viên Thường trực HĐTS, Viện trưởng Học viện Phật giáo VN tại Huế.

Hòa thượng Thích Hải Ân

**** Bạch Hòa thượng, câu nói người tu là người có “tâm hình dị tục”, thể hiện ở những điểm nào trong đời sống?***

- HT.Thích Hải Ân: Người tu sĩ ban đầu vào chùa, lúc làm Sa-di, các thầy giáo thọ luôn dạy dỗ chú Sa-di câu: “Phù xuất gia giả, phát túc siêu phương, tâm hình dị tục, thiệu long thánh chủng...”; tạm dịch là: “Phàm làm một vị xuất gia, thì phải phát nguyện bước lên con đường cao rộng, tâm và hình phải luôn luôn khác với thế tục, để làm cho giống Thánh trong mình ngày một tăng trưởng lớn mạnh ...”.

Như vậy, đã là người xuất gia chân chính thì mình phải làm những việc khác với thế tục trong mọi oai nghi tế hạnh, đi đứng nằm ngồi... Và vì vậy, ngay hình thể của người xuất gia cũng đã khác xa với người đời chứ chưa nói đến tâm tính oai nghi hay cử chỉ, hành động cũng phải khác với người đời, để trở thành mẫu mực cho người đời noi theo. Cụ thể là đầu phải để tóc không còn tóc để trau chuốt hàng ngày, áo phải là áo hoại sắc, ăn phải ăn những thứ không làm thương tổn đến đời sống của chúng sinh, ngủ cũng phải ít lại, lo tụng kinh bái sám để cầu nguyện cho mình và cho người... Ở đây tôi chỉ nói một vài việc cụ thể như vậy thôi, chứ nói ra nhiều thì quá dài dòng mà không thể nói hết được; và ngay cả tâm tính, cử chỉ cũng tương tự như vậy.

**** Vậy một người tu cần những oai nghi gì? Giữ giới ra sao, có được phép tham gia mạng xã hội, đăng những hình ảnh gây phản cảm, hiểu lầm với mọi người không, bạch Hòa thượng?***

- Người tu nếu nói đủ thì phải tám vạn bốn nghìn oai nghi tế hạnh, trong đó đi đứng nằm ngồi là bốn oai nghi chính. Vì vậy, một chú Sa-di đầu tiên khi vào chùa phải học hai thời công phu để tụng làm quen với nếp tu của mình; sau khi đã thuần thục rồi thì mới được học tham thiền, niệm Phật để giữ tâm tính của mình. Tiếp đến phải học các phép tắc hàng ngày để thực hiện đúng oai nghi của một người tu, đó gọi là phép tắc trong 24 tiếng đồng hồ của một người tu sĩ. Từ việc ăn uống, ngủ nghỉ, tắm gội cho đến vệ sinh cá nhân mọi chuyện đều phải học, thậm chí cho đến việc đại tiểu tiện cũng phải học rất chu đáo...

Sau khi học phép tắc của một người tu rồi thì học đến 10 giới điều của một vị Sa-di gọi là 10 giới luật của một chú mới tu tập sự. Học biết oai nghi rồi thì học thêm các việc lớn hơn trong cuộc sống nhà chùa như tiếp khách Tăng, khách thế gian, đi đến các chùa Tăng, chùa Ni, rồi việc hầu thầy, hầu các vị Hòa thượng... Nói chung là phải học đủ 4 cuốn luật tiểu nói về các phép tắc, oai nghi, giới luật nhỏ và các lời sách tấn khuyên tu của các bậc cổ đức. Tiếp đến là học giáo lý căn bản của Đức Phật. Trong phần này, nếu vị nào đã học đủ các điều trên thì chắc chắn sẽ không còn những điều tệ hại khi tham gia vào mạng xã hội.

Tôi xin nói thêm, mạng xã hội là một phương tiện có lợi nếu vị tu sĩ biết nhận thức và tỉnh giác trong khi tham gia.

Nhất là phải biết mình tham gia để làm gì? Tham gia mạng xã hội, nếu mình quên đi mình là một tu sĩ thì sẽ [đem lại nhiều tai hại hơn](#) là điều lợi. Vì khi mình quên đi tự thân là một tu sĩ thì sẽ chạy theo dòng đời và như vậy là sẽ bị cuốn hút theo dòng đời - sẽ làm bao nhiêu điều bất lợi cho tự thân chứ chưa nói đến sự bất lợi cho Phật giáo, cho cuộc sống. Vì vậy, khi đăng một hình ảnh, một lời nói gì thì

trước hết mình phải nghĩ đến việc mình là một tu sĩ, mình phải suy nghĩ mười lần chứ không phải là bảy lần như câu đời thường nói.

Cần nhớ, một vị tu sĩ khi tham gia mạng xã hội là để phát huy tinh thần từ bi, trí tuệ của đạo Phật, nếu không như vậy thì không nên tham gia sẽ có lợi nhiều hơn.

**** Về quản lý Tăng Ni trong thời đại ngày nay, khi ranh giới con người xuất hiện không chỉ bên trong hay bên ngoài cổng chùa mà còn trên thế giới mênh mông của mạng xã hội. Theo Hòa thượng, Giáo hội cần có biện pháp gì để thích ứng với thực tế khi có những hiện tượng người tu không ý thức việc thể hiện mình trên không gian này?***

- Quản lý Tăng Ni của Giáo hội trong thời đại hiện nay quả thật là khó khăn nhiều mặt. Theo tôi, người quản lý hay nhất là tự thân người tu sĩ, hai là bạn bè thân hữu, ba là vị bổn sư luôn quan tâm để răn dè người đệ tử của mình. Về mặt Giáo hội thì Ban Truyền thông cũng nên có những bài viết khuyên về trách nhiệm của người tham gia mạng xã hội để đừng bao giờ quên mình trong dòng chảy của mạng xã hội - vì tự thân người tham gia mạng là người được hàng ngàn hàng vạn con mắt đang nhìn mình chứ không phải là một hai người.

**** Hòa thượng có lời khuyên nào với người tu trẻ để không gây ra những chuyện thị phi, tổn hại hình ảnh Tăng đoàn, làm ngắn đời tu của mình trước thử thách của thời hiện đại?***

- Mong các vị tham gia vào mạng xã hội nên học tập những điều căn bản của một tu sĩ cho thật tốt, nhất là những điều được học hỏi lúc hành điếu, trong khi đang là một chú Sa-di như đã nói ở trên. Những năm này (sơ tâm xuất gia), các ngài cô đức đã nói hết tất cả những việc giao tiếp ở giữa đời thường. Tôi thấy thường những người lúc đầu đi tu, nếu mất đi những năm hành trì này (cho xuất gia, thọ giới sớm, dễ dàng), về sau lớn lên dễ bị đời dẫn dắt. Đó là vì để cho tâm mình mất gốc mà dẫn đến các tệ nạn đó thôi.

Tóm lại, các thầy cô khi muốn hành trì, hoằng đạo trên đại lộ thênh thang này, hãy nên xem lại 4 cuốn luật tiểu của một vị Sa-di để khỏi phương hại đến giáo pháp của Phật và khỏi làm tổn hại đến niềm tin của Phật tử vậy.

Hữu Tình thực hiện

Tu sĩ và mạng xã hội:

CÓ HAY KHÔNG SỰ LẠM DỤNG GÂY PHƯƠNG HẠI HÌNH ẢNH TĂNG NI?

Báo Giác Ngộ số 1044 ra ngày 3-4, có bài viết “Cảnh giác với những sự mạo danh Phật giáo trên mạng”, trong đó có nhắc đến nickname “Nhat Anh Thu” từng được bạn đọc phản ánh về tòa soạn.

Trong quá trình tìm hiểu của CTV *Giác Ngộ* tại Đà Nẵng, được biết, chủ nhân tài khoản “Nhat Anh Thu”, trong hình tướng một vị Ni, đã có nhiều phát ngôn, hình ảnh gây sốc, gây nên phản ứng trong dư luận. Vị này có địa chỉ buôn bán tại Đà Nẵng, thỉnh thoảng livestream trên tài khoản Facebook để giới thiệu sản phẩm, bày tỏ vài quan điểm về vấn đề quan niệm sống cá nhân, trong đó có liên quan tới Tăng Ni.

Trong bài báo trên, theo xác minh của các vị đại diện Ban Trị sự (BTS) Phật giáo TP.Đà Nẵng, người này không có trong danh bộ Tăng Ni tại địa phương. Theo đó, những việc làm của người này thể hiện trên mạng cũng làm cho các vị tôn túc có cơ sở để nhận định, đây không phải một người xuất gia đúng nghĩa, có thể là một người giả sư để bán hàng online.

Có kẻ hở trong quản lý Tăng Ni?

Sau khi bài báo đăng tải lên Giác Ngộ online, tòa soạn nhận được phản ánh qua điện thoại của một vị xưng là Ni trẻ M.N có quen biết “Nhat Anh Thu” và cho biết thông tin xác nhận của BTS Phật giáo TP.Đà Nẵng với CTV *Giác Ngộ* là không đúng. Sau đó, qua email *chuatrungtiets...@gmail.com* gửi đến tòa soạn, một người tự nhận là chủ nhân của nickname trên, phản ánh và cung cấp thông tin cá nhân, bản chụp các giấy tờ tùy thân, chứng nhận Tăng Ni, điệp đàn..., giới thiệu là Trương Nhật Anh Thu, pháp danh: Thích nữ Thông Nhật, sinh năm 1985, nguyên quán Hòa Hiệp Nam, Q.Liên Chiểu, TP.Đà Nẵng; xuất gia tại chùa Linh Sơn (TP.Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa), đã thụ giới Tỷ-khiêu-ni tại giới đàn do BTS Phật giáo TP.HCM tổ chức từ ngày 28 tới 30-11-2006 tại chùa Từ Nghiêm (Q.10, TP.HCM).

Nội dung email cũng xác nhận tài khoản Facebook “Nhat Anh Thu” là của chính Sư cô Thích nữ Thông Nhật.

Chứng điệp số 3782	CD/TS/TUGH
THÀNH PHẦN GIỚI SƯ	
Hòa thượng dân đầu	NT TN TỊNH HẠNH
Yết ma A-Xà-Lê	NT TN TỊNH THƯỜNG
Giáo thọ A-Xà-Lê	NT TN NHƯ ĐỨC
Tôn chứng tăng già	
Đệ nhất	NT THÍCH NỮ TỊNH GIỚI
Đệ nhị	NT THÍCH NỮ TỊNH DIÊU
Đệ tam	NT THÍCH NỮ TRÀNG LIÊN
Đệ tứ	NT THÍCH NỮ NHƯ CHÁNH
Đệ ngũ	NT THÍCH NỮ NHƯ LIÊN
Đệ lục	NT THÍCH NỮ MỸ VIÊN
Đệ thất	NT THÍCH NỮ NHƯ DUNG
Ảnh của giới tử	
	
CHỨNG NHẬN GIỚI TỬ	
Họ và tên	TRƯỜNG THỊ ANH THƯ
Đạo hiệu : (thường dùng)	TN-THÔNG NHẬT
Ngày và nơi sinh	10.05.1985 Đà Nẵng
Ngày và nơi xuất gia	19.06.1997 Chùa Linh Sơn, TP.Nha Trang, Khánh Hòa
Nơi thường trú	Tổ 22 F.Hòa Hiệp, Q.Liên Chiểu, Đà Nẵng
Đã thọ giới	TỶ KHEO NI
Giới Đàn do Ban Trị Sự Tỉnh, Thành hội	
Phật Giáo	TP.Hồ Chí Minh
Tổ chức ngày	28-30/11/2006
Tại	Chùa Từ Nghiêm, Quận 10, TP.HCM
Sáp ngày 15 tháng 02 năm 2007	
TƯN BAN THƯỜNG TRỰC HĐTS GHPGVN	
P. TRƯỞNG BAN TĂNG SỰ TW	
Hòa Thượng THÍCH TỬ NHƠN	

Chứng điệp thọ giới Tỳ-kheo-ni của SC.Thích nữ Thông Nhật - Ảnh: NVCC

Sau khi nhóm CTV báo *Giác Ngộ* nhận được phản hồi cùng những thông tin trên, đã liên hệ với cô. Qua trao đổi, một lần nữa cô khẳng định về việc mình là chủ nhân của trang Facebook bán hàng online và cho biết thêm, năm 2018, khi sư phụ (vị thầy xuất gia - BTV) viên tịch, cô không thể trở về chùa Tổ - nơi đã xuất gia tu học, nên đã ở chúng tại chùa Ưu Đàm (Q.Thủ Đức, TP.HCM). Từ tháng 9-2019 cô về Đà Nẵng thuê mặt bằng để kinh doanh tự kiếm nguồn sống và ở tại đây đến nay, hàng năm vẫn vào TP.HCM an cư, đầy đủ sở hạ kể từ sau khi thọ Đại giới cho đến năm 2019.

Thắc mắc về việc rời Tăng đoàn, không ở chùa tu học lại đi kinh doanh, bán hàng online, cô nói “muốn tự nuôi sống bản thân mà không phụ thuộc vào kinh tế của bá tánh, không muốn làm gánh nặng cho xã hội”, rồi khẳng định luật pháp nhà nước không cấm tu sĩ kinh doanh. “Các chùa mở phòng phát hành cũng là một hình thức kinh doanh. Các sư cô ra chợ bán tương chao cũng là một hình thức kinh doanh”, cô nói.

Trong khi trò chuyện với CTV *Giác Ngộ*, cô nhiều lần nhắc lại việc mình livestream bán hàng không vi phạm pháp luật - mục đích là để trang trải thêm cuộc sống và không làm gánh nặng cho xã hội.

“Việc tôi kinh doanh tự nuôi thân là đã có lợi cho chúng sanh rồi, bá tánh đỡ cực khổ nuôi tôi”, cô phân trần.

Về việc livestream bán hàng, cô Thông Nhật cho rằng, chỉ có vài người vô phát biểu là tu mà đi kinh doanh này nọ, “sau đó tôi có livestream phân tích lại về tư tưởng của họ và chứng minh những gì họ nói là phiền diện, không phù hợp với xu thế phát triển xã hội hôm nay và từ đó đến nay không một ai vô đánh giá gì cả”.

Tuy nhiên, theo quan sát trên Facebook “Nhat Anh Thu”, dù lượt tương tác không cao nhưng gần đây cũng có người đã vô nói thẳng: “Tôi không kết bạn nhưng vô tình đi ngang qua, định gửi kết bạn giao lưu học hỏi. Khi thấy ảnh vị tu hành có thiện cảm chút, song khi đọc cách văn phong của bạn tôi cảm thấy ái ngại. Mô Phật! Có lẽ tôi còn u minh tâm chưa được khai sáng!”.

Về việc về buôn bán online, livestream trên Facebook, cô Thông Nhật khẳng định: “BTS Đà Nẵng không ai hỏi tôi về điều này và tôi cũng không nghe vị nào trực tiếp nói với tôi lý do không phù hợp, hơn nữa tôi cũng chưa nghe được một sự lý giải thuyết phục nào từ BTS Đà Nẵng. Hiện tôi thấy nhiều chùa ở Đà Nẵng cũng kinh doanh, Tết vẫn có nhiều sư cô ra chợ Cồn ngòi bán đồ Tết. Tôi không biết BTS sẽ so sánh việc này với việc của tôi thế nào và lý giải với báo chí cũng như dư luận ra sao nên không suy nghĩ gì về đánh giá của BTS Đà Nẵng”.

Theo Nội quy Ban Tăng sự T.Ư hiện hành, các quy định về nơi cư trú phù hợp đã được nêu rõ. Tuy nhiên, trên thực tế thì việc di chuyển của một số Tăng Ni, chẳng hạn trong trường hợp đã nêu trên, hoàn toàn tự do theo quyền công dân và được pháp luật bảo hộ. Một vị Tăng Ni rời một nơi, đi đến một nơi khác nếu không tự giác khai báo với Giáo hội các cấp nơi đang ở và đi thì sẽ không ai hay biết. Đi đâu, làm gì nhưng mỗi hạ lại về đăng ký an cư ở một trú xứ vẫn được chấp nhận và cấp sổ hạ. Phải chăng đây là kẽ hở trong quản lý Tăng Ni, từ đó có thể dẫn đến những trường hợp đáng tiếc?

Liên hệ với HT.Thích Trí Viên, Phó BTS kiêm Trưởng ban Tăng sự Phật giáo TP.Đà Nẵng về trường hợp cô Thông Nhật, Hòa thượng khẳng định cô chưa đăng ký sinh hoạt tại địa phương. Tuy nhiên, với những phát ngôn, hình ảnh cô đăng tải công khai trên Facebook thì khó chấp nhận đây là một tu sĩ, dù có giấy tờ thọ giới.

Sư cô Thích nữ Thanh Quế, Ủy viên BTS Phật giáo TP.Đà Nẵng, đệ tử NT.Thích nữ Diệu Cảnh, Trưởng Phân ban Ni giới Phật giáo TP.Đà Nẵng cho biết, sắp tới Phân ban sẽ đưa trường hợp này ra xem xét để có hướng giải quyết.

Người tu cần tiêu chuẩn gì?

Trao đổi với HT.Thích Gia Quang, Phó Chủ tịch HĐTS, Trưởng ban Thông tin-Truyền thông T.Ư về tiêu chuẩn của một người xuất gia, Hòa thượng xác nhận: Người tu trước nhất cần lấy lòng từ bi và chính niệm để kiểm soát các hành động, từ lời nói, việc làm đến ý nghĩ lúc nào cũng phải giữ thiện lành. Người xuất gia với hình thức đầu tròn áo vuông và được thông qua các cử chỉ hành động theo tứ uy nghi hành - trụ - tọa - ngọa (đi, đứng, ngồi, nằm) trong chính niệm; khi đi tôi biết tôi đang đi, khi đứng tôi biết tôi đang đứng, khi nằm tôi biết tôi đang nằm, khi ngồi tôi biết tôi đang ngồi đều có uy nghi đúng theo giới luật. Như vậy người tu không tạo nên nghiệp xấu ác, do tạo nhiều nghiệp thiện sẽ đem lại sự an vui hạnh phúc cho chính mình trong hiện tại và mai sau.

Hòa thượng Phó Chủ tịch khẳng định, một người tu cần phải giữ giới luật một cách nghiêm mật, nhất là phải giữ 250 giới (Tỷ-khiêu), 348 giới (Tỷ-khiêu-ni). “Tuy được phép tham gia mạng xã hội (khế cơ, khế thời), song là để học những cái hay, rút kinh nghiệm những cái dở và không nên đăng những hình ảnh gây phản cảm làm mọi người hiểu lầm, làm mất đi hình ảnh tốt đẹp của người xuất gia, ảnh hưởng xấu đến Phật giáo - vốn đã được xã hội quý trọng - và như vậy sẽ có lỗi với Phật giáo”, Hòa thượng nói.

Theo Hòa thượng Trưởng ban Thông tin-Truyền thông T.Ư GHPGVN, trong bối cảnh công nghệ thông tin bùng nổ hiện nay, Giáo hội cần khuyến cáo chư tôn đức Tăng Ni sử dụng không gian mạng như là phương tiện truyền bá Phật pháp, học hỏi Phật pháp chứ không thể thay thế được nội dung giáo lý. “Công nghệ chính là phương tiện truyền thông, tốt hay xấu phụ thuộc vào người sử dụng, nếu dùng nó bằng trí tuệ thì công nghệ sẽ trở thành công cụ nâng cao tiềm năng của người đó với Chính pháp; nếu sử dụng không đúng thì người đó sẽ làm hỏng chính mình và hỏng cả hình ảnh đẹp của đạo Phật”.

“Đức Phật chế giới là để Tăng chúng tu hành được an lạc trí tuệ và hạnh phúc. Ngày nay trên không gian mạng xã hội, chúng ta phải thẳng thắn thừa nhận có một số vị tu sĩ trẻ đã gây ra những điều tiếng, trở thành trung tâm và sự đàm tiếu của nhiều người - tất cả cũng tại vì việc thực hành giới luật, giới đức chúng ta chưa

được chú trọng đúng mức, nên các bạn hãy cố gắng giữ gìn, tu theo giới luật, giới đức của Phật để chúng ta xứng đáng là sứ giả của Như Lai”, Hòa thượng khuyến.

N.Hà - H.Tình

“TU SĨ PHẢI TỰ BẢO VỆ MÌNH TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG”

HT.Thích Thiện Bảo và cư sĩ lão thành Tổng Hồ Cẩm
- nghị vị nguyên Phó Tổng Biên tập Báo Giác Ngộ - Ảnh: Yên Hà

Dưới đây là trao đổi của Hòa thượng với PV xoay quanh việc “lạm dụng công nghệ và mạng xã hội” của một số Tăng Ni, nhất là Tăng Ni trẻ:

*** Hòa thượng đồng ý là đang có hiện tượng lạm dụng mạng xã hội của Tăng Ni? Và Hòa thượng có phản ánh về hiện tượng đó với Giáo hội chưa, thưa Hòa thượng?**

- **HT.Thích Thiện Bảo:** Tôi cũng có nhiều lần đề cập đến việc này trên các phương tiện truyền thông và ngay trong chùa của chúng tôi cũng có suy nghĩ nhiều cách để ngăn chặn - làm sao cho chư Tăng trong chùa giảm bớt việc sử dụng mạng

xã hội nhưng đây là một điều không thể thực hiện được trong bối cảnh xã hội phát triển hiện nay, như không internet thì 3G và sắp tới là 4G... Có thể gọi đó là một vấn nạn của Phật giáo như một số vị tôn túc Phật giáo đang lo lắng cho nội tình Phật giáo hiện nay, qua những cảnh báo mà báo Giác Ngộ đã dẫn lại vừa rồi.

Tuy nhiên, theo tôi, cuộc sống cái gì cũng có hai mặt, dù chúng ta đang sống trong môi trường tu viện, thiền viện... cũng không tránh khỏi ảnh hưởng của cuộc sống đương đại, nên thay vì sợ tác hại và cấm đoán, chúng ta nên có hướng sử dụng tích cực. Theo đó, cấm Tăng Ni trẻ không dùng hay hạn chế là điều khó thực hiện, mong rằng các vị lãnh đạo Giáo hội nói chung và các trường Phật học nói riêng phải có những chuyên đề nói về lĩnh vực mạng xã hội một cách thực tiễn hơn để Tăng Ni hiểu thế nào là lợi và hại khi tiếp xúc. Đó được xem như là một phương pháp ngăn ngừa bệnh truyền nhiễm của một vị bác sĩ đưa ra giúp cho người bệnh tự mình điều chỉnh những tác hại trong thời gian trị bệnh.

Thực ra, nếu hiểu hết những tác hại khi tiếp xúc với công nghệ thì tu sĩ trẻ sẽ giảm bớt theo hướng tự mình điều chỉnh chính mình qua những phương cách đã được giáo dục trong lúc học cũng như nội quy tại môi trường tự viện, thiền viện... mình sống.

**** Vậy, theo Hòa thượng, người tu, Phật tử nên ứng dụng công nghệ, mạng xã hội vào việc gì?***

- Công nghệ phát triển hiện nay giúp cho chúng ta gần gũi nhau hơn: từ châu lục này với châu lục khác không còn có khoảng cách không gian và cũng giúp cho việc tìm hiểu, học, nghiên cứu Phật pháp một cách dễ dàng, thuận lợi hơn, ngay cả trong việc truyền bá Chánh pháp và chia sẻ thông tin với những trải nghiệm trong các pháp hành của tông môn hệ phái. Như chúng tôi đã nói ở trên, cái gì cũng có hai mặt, nếu chúng ta không biết gạt lọc với một sự chánh kiến, ngược lại chúng ta có thể rơi vào đường tà thông qua sử dụng nhưng thiếu tuệ tri.

**** Là người có nghiên cứu cũng như đã từng hướng dẫn nhiều khóa tu về chánh niệm, Hòa thượng có thể chia sẻ làm sao để lên mạng có chánh niệm?***

- Trong kinh Đức Phật đã dạy các vị Tỷ-kheo thực hành thiền như sau: “Này các Tỷ-kheo, các ông nên thực tập để luôn luôn sống trong chánh niệm và tỉnh giác. Bất cứ làm điều gì, các ông phải làm với chánh niệm”.

Như vậy, người xuất sĩ trẻ và Phật tử có chút ít kiến thức về công nghệ thì nên xem internet là cánh cửa để đến với Phật pháp. Hàng ngày lên mạng, vào các trang

mạng xã hội... không nên tham gia bình luận (comment), chỉ xem, quan sát những câu chuyện, tâm tư, tình cảm của mọi người cũng như biết được những bế tắc, đau khổ hay niềm vui cùng hạnh phúc của mọi người, từ đó biết cảm thông cho họ và rút ra bài học cho bản thân mình.

Chánh niệm có thể giúp các các vị xuất sĩ trẻ làm được điều đó. Phải làm sao để mình được sống trong chánh niệm khi làm việc mà không đánh mất mình trong công việc qua tiếp cận với mạng xã hội.

**** Trong ý thức mình là một tu sĩ, hình ảnh của mình khi đưa lên mạng, vào xa lộ thông tin có thể ảnh hưởng tới niềm tin của Phật tử... thì Tăng Ni cần quán triệt như thế nào khi dự phần vào “thế giới ảo”, thưa Hòa thượng?***

- Ngày nay một số vị xuất sĩ trẻ sử dụng mạng xã hội làm phương tiện hoằng pháp và tìm hiểu nghiên cứu Phật học nhưng cũng có không ít tu sĩ đăng hình ảnh cùng các thông tin cá nhân lên Facebook với mục đích giải trí hoặc không có ý thức rõ tác hại của hình ảnh đó. Thực sự, rất phản cảm nếu tu sĩ đăng hình mang tính chất cá nhân như ăn uống, đi chơi, đùa giỡn... không phù hợp oai nghi, tế hạnh, đạo hạnh của người tu... Đây là vấn đề khá tế nhị, do đó nếu đăng ảnh thì phải biết lựa chọn những bức ảnh có lợi lạc như hình ảnh tu học, từ thiện, thư pháp, tượng Phật, cảnh chùa...

Mạng xã hội có thể coi là một trong những phương tiện truyền bá Phật pháp khá hữu ích trong thời đại này bởi phần đông người có tín tâm và muốn tìm hiểu về đạo Phật vì bận rộn công việc gia đình, cơ quan, xã hội... nên không có thời gian đi chùa, tụng kinh, ngồi thiền, nghe pháp nhiều. Nhờ vào trang thông tin trên mạng xã hội họ sẽ được nghe và đọc thêm nhiều kinh điển, tiếp thu kiến thức Phật pháp trong thời gian nghỉ ngơi ở mọi lúc, mọi nơi. Khi đó, những bài thuyết giảng, bài viết súc tích của người xuất sĩ đăng lên mạng xã hội sẽ rất lợi lạc cho mọi người.

Riêng với giới trẻ ngoài xã hội, khi mà họ ý thức được quay về nương tựa Tam bảo, dù trong không gian “ảo” thì đó cũng là nơi họ cảm thấy bình an và giúp tìm lại được chính mình. Khi đó có thể coi mạng xã hội chứa đựng tin Phật giáo như ngôi chùa online - là phương tiện truyền bá Chánh pháp mà người tu sĩ nên suy nghĩ, thực hiện.

Thời gian qua, có nhiều tu sĩ đã lạm dụng mạng xã hội để đưa lên những hình ảnh nghịch ngợm, trêu chọc, đùa giỡn... nên đã xảy ra những điều đáng tiếc như các phương tiện truyền thông báo chí đã đăng tải.

Thực sự thì mạng xã hội cũng là biến thể của những cái xung quanh mình. Có một thiền sư nổi tiếng đã từng có lời khuyên rằng: “Internet là một khu vực không lồ, nơi đó có điểm sáng và điểm tối nên phải biết lựa chọn”.

Theo đó, điểm sáng là sự kết nối chia sẻ, còn điểm tối đôi khi đơn giản là sự thúc giục mình truy cập, biết vậy thì mình phải nên làm chủ đừng để mạng xã hội làm chủ. Tóm lại, bên cạnh dùng mạng xã hội để làm phương tiện hoằng pháp độ sinh thì người tu sĩ nên dùng mạng xã hội để quan sát thôi.

**** Nói như vậy, Hòa thượng có tham gia mạng xã hội hay ứng dụng công nghệ vào việc hoằng pháp của mình? Xin thầy cho biết kinh nghiệm cá nhân trong việc sử dụng các phương tiện hiện đại vào việc hoằng pháp, truyền thông Phật giáo?***

- Thật tình tôi cũng không có kinh nghiệm nhiều về dùng mạng xã hội nhưng những năm tháng còn trẻ, khi mà Facebook, Viber, Zalo... chưa xuất hiện, tôi đã cùng một số huynh đệ trẻ lập room Chuyển Pháp luân ở phần mềm Paltalk (là một loại voice chat) do tôi chủ room - mỗi đêm các vị giảng sư được thỉnh giảng sẽ online với một chủ đề hay bài kinh và sau buổi giảng có những cuộc pháp đàm chia sẻ rất hữu ích.

Ở đó cũng tạo cho người Phật tử khắp nơi trên thế giới không có điều kiện đến chùa “dưới đất” được đến chùa - chúng tôi thường gọi đùa với nhau đó là “chùa online” với môi trường Phật học sinh động qua giảng đường trực tuyến hàng đêm. Khi tổng kết hàng năm, huynh đệ nhận ra những thành tựu nhất định và có thể gặp nhau ở Mỹ, Pháp, Đức...; khi có duyên offline, quý Phật tử về Việt Nam hoặc quý vị giảng sư Việt Nam có dịp ra nước ngoài, tạo một tình cảm quý mến trong đời sống thực tế.

Ngày nay việc giảng dạy trên mạng phong phú và đa dạng hơn như livestream những buổi giảng ở bất cứ giảng đường nào, người Phật tử ở bất cứ đâu trên thế giới có thể theo dõi qua Facebook, hoặc sau buổi giảng hay buổi lễ... đưa lên Youtube mà bất cứ ai cũng có thể nghe hoặc xem lại.

Tuy nhiên, phương tiện đó cũng tạo ra một “vấn nạn nhức nhối về truyền thông” hiện nay - không phải cho từng cá nhân mà cho cả xã hội trong đó có Phật giáo, như sử dụng công cụ vào việc xấu, thiếu kiểm soát nội dung trước khi đưa lên gây phản cảm.

**** Hòa thượng nghĩ, Giáo hội có cần ra một văn bản hướng dẫn cụ thể việc tham gia mạng xã hội, ứng dụng công nghệ để tránh lạm dụng phương tiện này?***

- Như chúng tôi có nêu ở phần đầu, một trong những biện pháp để đối diện với “vấn nạn nhức nhối về truyền thông” là mọi tổ chức phải tự điều chỉnh chính tổ chức mình. Mạng xã hội hiện nay sẽ còn phát triển nhiều hơn nữa vì thế kỷ hiện nay là thế kỷ của công nghệ, do vậy tôi nghĩ GHPGVN phải có những lớp học hay tập huấn về ứng dụng và những điều cần phải biết khi sử dụng công nghệ, ngay cả với việc sử dụng smartphone (điện thoại thông minh - PV). Từ đó người xuất sĩ trẻ có thể tránh những điều không đáng có mà báo chí truyền thông, mạng xã hội đã đăng tải trong thời gian qua.

**** Kính cảm ơn Hòa thượng đã tham gia diễn đàn!***

Lưu Đình Long thực hiện

CẢNH GIÁC VỚI NHỮNG SỰ MẠO DANH PHẬT GIÁO TRÊN MẠNG

Mạng xã hội là công cụ được mọi người sử dụng để chia sẻ, kết nối. Ngoài những sự tích cực do mạng xã hội mang lại thì trên “mảnh đất” đó cũng có nhiều biểu hiện không tốt, trong đó có việc mạo danh Phật giáo, tu sĩ để làm xấu hình ảnh người tu, trục lợi, làm giảm uy tín của tự viện. Đó cũng là một trong những việc ảnh hưởng đến tổ chức Tăng-già, là Giáo hội, nên không thể xem thường.

Một trong những kiểu giả trang người xuất gia với những hành vi không phù hợp nhưng lại được phát tán và lan truyền trên mạng xã hội khiến dư luận ngỡ ngàng, chỉ trích Phật giáo một cách gay gắt - Ảnh: Internet

Nhiều kiểu giả danh

Giữa tháng 11-2019, chùa Vĩnh Nghiêm (Q.3, TP.HCM) do TT.Thích Thanh Phong, UVTT HĐTS, Trưởng ban Kinh tế Tài chính T.Ư, Phó BTS Phật giáo TP.HCM làm trụ trì đã bị kẻ xấu mạo danh vận động tài chánh mờ ám. Bản tin trên *Giác Ngộ online* ngày 16-11-2019 cho biết, tài khoản “chùa Vĩnh Nghiêm” thông tin chương trình phẫu thuật tim miễn phí cho các bé bệnh tim khó khăn, Bệnh viện Chợ Rẫy cùng “bác sĩ Dục Thanh” thực hiện chương trình phẫu thuật tim miễn phí cho trẻ dưới 16 tuổi thuộc diện hộ nghèo.

Trang [Facebook giả mạo này mời gọi các nhà hảo tâm “góp một phần”](#) vào số tài khoản của bác sĩ Dục Thanh với nội dung: “Hỗ trợ phẫu thuật tim. VPBank: 1447...”.

Nhận được tin báo, TT.Thích Thanh Phong đã xác nhận với phóng viên báo *Giác Ngộ*: chùa Vĩnh Nghiêm không bao giờ lên Facebook kêu gọi, vận động tài chánh để làm từ thiện bất cứ chương trình nào.

Ngay sau đó, nhà chùa có động thái thông báo với Phật tử rằng, hiện nay đang có rất nhiều trang giả mạo trang Facebook của chùa Vĩnh Nghiêm.

“Chùa Vĩnh Nghiêm chỉ đưa tin Phật sự của chùa và không kêu gọi quyên góp hay vận động trên Facebook, nên bất cứ trang nào đưa ra các chương trình từ thiện rồi

vận động quyền góp đều là giả mạo. Xin quý vị Phật tử cảnh giác và cẩn thận”, thông báo nêu rõ.

Trước đó, ngày 14-11-2019, chùa Vĩnh Nghiêm cũng phát thông báo khẳng định, Facebook chính thức và duy nhất của chùa tại địa chỉ <https://www.facebook.com/chuavinhnghiem/>.

Mới đây, báo Giác Ngộ nhận được một phản ánh của bạn đọc về một phụ nữ có nickname “Nhat Anh Thu” trong hình thức tu sĩ, tự xưng là “Cô cô”, đã có những hành vi phản cảm trên mạng xã hội. Tìm hiểu của báo Giác Ngộ, người này ở một tỉnh vùng Tây Nguyên, cư trú tại Đà Nẵng, không phải là tu sĩ nhưng ăn mặc như một ni cô.

Ngoài hình thức “đầu tròn áo vuông” thì “cô cô” Nhat Anh Thu đi dép cao gót, cầm phụ kiện là túi xách da, thậm chí còn đi nhà hàng ăn đám cưới, sau đó chụp hình lưu niệm với những tư thế phản cảm, không hợp với hình thức đang thể hiện (là tu sĩ). Nhiều bạn đọc tinh ý thì nhận ra ngay, đây không phải một tu sĩ mà chỉ là người giả mạo hình thức người xuất gia và có những hoạt động thể tục. Tuy nhiên, không ít người cũng nhầm tưởng, vội vàng có những kết luận: đúng là tu sĩ thời nay, ni cô tu hành kỳ cục...

Thậm chí, có những người “cả tin”, chỉ cần nhìn thoáng qua đã... mất niềm tin với Phật pháp, trong đó có những Phật tử sơ cơ vốn chưa hiểu nhiều về giáo lý và những sinh hoạt thiền môn thì có thể thối thất tâm Bồ-đề.

CTV *Giác Ngộ* tại Đà Nẵng sau khi tìm hiểu đã xác nhận, người phụ nữ tự xưng “cô cô”, ăn mặc và đề hình tượng giống một sư cô kia chỉ là một người làm nghề bán hàng online, những sản phẩm liên quan Phật giáo. Vì không phải là tu sĩ trong danh bộ quản lý của BTS Phật giáo địa phương nên chư tôn đức lãnh đạo của Giáo hội TP.Đà Nẵng cũng không biết người này là ai.

Ứng xử như thế nào với hiện tượng này?

Như đã nói, hiện nay, người người nhà nhà dùng mạng xã hội. Các tự viện, chư tôn đức cũng có trang cá nhân để chia sẻ các hoạt động, hoằng pháp bằng việc chuyển tải bài giảng, nội dung liên quan giáo lý, góc nhìn Phật giáo. Như Báo *Giác Ngộ* cũng có fanpage chính thức tại địa chỉ <https://www.facebook.com/GiacNgo.vn/>, từ đó kết nối thông tin Phật giáo, nội dung Phật học với đông đảo bạn đọc trong, ngoài nước.

Theo Thứ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông Phạm Hồng Hải, năm 2019 dân số Việt Nam khoảng 97 triệu người, với 64 triệu người sử dụng internet, tăng đến 28% so với năm 2017.

“Có tới 58 triệu người dùng mạng xã hội trên thiết bị di động tính đến đầu năm 2019, con số này tăng đến 8 triệu người dùng so với năm 2018”, ông Hải thông tin tại Ngày Internet 2019 được tổ chức tại Hà Nội vào ngày 11-12 năm ngoái.

Số liệu trên cho thấy, tiềm năng hoằng pháp, chia sẻ thông tin Phật sự trên mạng xã hội là rất lớn. Tuy nhiên, hiện tượng giả danh Phật giáo để trục lợi, hoặc cố ý cũng như vô tình làm hoen ố hình ảnh tu sĩ, làm mất uy tín tự viện, Giáo hội chắc chắn khó tránh khỏi.

Vậy phải ứng xử như thế nào với hiện tượng này?

Về phía Giáo hội, thiết nghĩ cần có nghiên cứu, đánh giá và đưa ra những bộ quy tắc trong việc sử dụng mạng xã hội đối với Tăng Ni, nhất là Tăng Ni trẻ. Thực tế, có nhiều vị tu sĩ khi sử dụng Facebook hoặc tham gia các diễn đàn đã không lường được hết những hình ảnh hoặc nội dung phát ngôn, kể cả like (quan tâm), share (chia sẻ) không cẩn thận, nên vô tình “tiếp tay” cho đối tượng cố tình xuyên tạc. Một bức hình chụp khi sinh hoạt bình thường dễ có những khoảnh khắc thiếu oai nghi - một trong những tiêu chuẩn cần thiết của một vị xuất sĩ mô phạm - dễ bị người xấu vin vào, “chú thích ảnh” với nội dung xuyên tạc, lái cái nhìn đi xa. Có thể khẳng định, chú thích ảnh là một kỹ thuật quan trọng định hướng một cái nhìn, tùy tâm người thực hiện việc đó.

Kỹ năng sử dụng mạng xã hội còn là biết xác minh thông tin bằng cách đối chiếu đa diện vấn đề, qua nhiều nguồn tin để không like, share tin giả cũng là một cách bảo vệ mình. Có nhiều Phật tử, hề thấy người ta đăng hình Phật hoặc nói đây là lời Phật nói là like, share bất chấp, không cần biết đó là lời dạy trong kinh nào, có đúng là Phật nói không. Sử dụng mạng xã hội như vậy lợi bất cập hại, nếu không muốn nói là tai hại, trước tiên cho mình trong việc nhận thức, lan tỏa thông tin.

Trong công tác giám sát của mình, BTS Phật giáo các cấp cũng nên có những phản hồi tới cơ quan chức năng về việc giả danh, giả dạng tu sĩ, chùa chiền như hai trường hợp nêu trên. Thực tế, con số cho hiện tượng vừa nêu chắc chắn không chỉ là hai.

Hiện nay, đã có nhiều cá nhân nếu có phát ngôn hay việc làm gây phương hại đến danh dự, uy tín của cá nhân, tổ chức khác trên mạng cũng đã được pháp luật vươn tới, xử lý bằng nhiều hình thức. Phát tán tin giả cũng bị xử lý nghiêm, như trong mùa dịch Covid-19, theo thống kê của Bộ Công an, từ khi xuất hiện dịch bệnh đến nay, trên không gian mạng đã có gần 300.000 tin, bài đăng trên các trang thông tin điện tử, blog, diễn đàn; gần 600.000 tin, bài, video clip liên quan đến dịch bệnh đã đăng trên mạng xã hội. Có rất nhiều tin, bài có nội dung chưa được kiểm chứng,

xuyên tạc, sai sự thật, thu hút hàng triệu lượt bình luận, chia sẻ. Ngành công an cho biết đã xử lý 654 trường hợp tung tin sai sự thật về dịch Covid-19.

Xây mới khó chứ phá thì dễ, trong chốc lát. Đừng bỏ ngỏ một mảng sinh hoạt của người hiện đại hiện nay - là mạng xã hội - bởi vì trên đó, ngoài ứng dụng mang lại lợi ích cho đời cho đạo thì cũng có người lợi dụng nó để gây hại.

Cuối cùng là ý thức của người con Phật, là tỉnh thức và có chánh kiến để có thể nhìn thấy đâu thật đâu giả. Trong kinh Kalama, Đức Phật dạy, “Này người Kalama, các con chớ có tin điều gì chỉ vì được nghe điều đó nhiều lần; chớ có tin chỉ vì đó là truyền thống; chớ có tin bởi vì đó là lời đồn; chớ có tin bởi vì điều đó đúng với sách vở và kinh điển truyền tụng; chớ có tin bởi vì nó nghe có vẻ hợp lý; chớ có tin bởi vì điều đó phù hợp với một hệ thống triết lý, tư tưởng; chớ có tin bởi vì lý luận logic và suy diễn; chớ có tin bởi vì điều đó phù hợp với quan điểm của mình; chớ có tin bởi vì người nói điều đó có vẻ là người đáng tin; chớ có tin bởi vì người đó là thầy của mình”.

Học lời dạy này, không phải để ngờ vực tất cả mà để tìm và hiểu mọi ngọn nguồn trước khi tin, kể cả đó là lời Phật dạy. Làm được vậy thì mọi biểu hiện không thật trên mạng sẽ chẳng có giá trị gì với mình, không tác động tới mình và mình không bị lừa hoặc bị mất niềm tin vào chân lý - là giáo lý Phật-đà - chỉ vì “thầy đó, sư cô đó... thế này, thế kia”. Với người học Phật, “lấy Giới làm thầy” chính là căn bản phải khắc ghi...

Chánh Quán

Cần đặc biệt lưu tâm đến các hình thức giả sư, lợi dụng mạng gây ảnh hưởng Phật giáo

HT.Thích Gia Quang, Phó Chủ tịch HĐTS, Trưởng ban Thông tin-Truyền thông đã nói vậy khi trao đổi với Giác Ngộ về việc lợi dụng mạng xã hội làm phương hại đến uy tín của cá nhân, tổ chức thuộc Phật giáo. Sau đây là cuộc trò chuyện ngắn với Hòa thượng:

Thưa Hòa thượng, hiện nay có một số người giả sư bán đồ trên mạng, hoặc kêu gọi làm từ thiện, chẳng hạn như vụ việc giả danh chùa Vĩnh Nghiêm kêu gọi từ thiện. Trong vai trò người đứng đầu ngành truyền thông, theo Hòa thượng, Giáo hội cần làm gì trước những vấn nạn lợi dụng mạng xã hội, gây ảnh hưởng trực tiếp đến hình ảnh tu sĩ, uy tín của nhà chùa...?

- **HT.Thích Gia Quang:** Trước hết, BTS các tỉnh, thành cần có văn bản thông báo về thực trạng giả sư bán đồ trên mạng để Tăng Ni, Phật tử và nhân dân cảnh giác. Giáo hội không có chủ trương cho chư Tăng Ni bán hàng online qua mạng, do vậy có thể kết luận đối tượng rao bán đồ trên mạng là giả sư.

Khoác áo tu sĩ đi quyên góp xây chùa hoặc bán nhang, khát thực phi pháp... cũng là những người giả sư - làm ảnh hưởng đến hình ảnh của tu sĩ và Giáo hội.

Trước đây Giáo hội cũng đã từng có chủ trương, ra công văn, thể hiện quyết tâm dẹp bỏ vấn nạn này, tuy nhiên nó vẫn tồn tại. Để vấn nạn này không xảy ra thì theo tôi, BTS Phật giáo các tỉnh, thành phố, thị xã, huyện cần có công văn và phối hợp với cơ quan chức năng địa phương mình, đề xuất phối hợp tuần tra, giáo dục, xử lý với các trường hợp giả dạng nhà sư đi khát thực, rao bán hàng trên mạng. Theo tôi biết, hiện nay đã có Luật An ninh mạng, xử lý một cách triệt để những hiện tượng lạm dụng mạng gây ảnh hưởng cá nhân, tổ chức, không chỉ riêng gì của tổ chức tôn giáo nào hay riêng với Phật giáo.

Hòa thượng có khuyến cáo nào với Phật tử trong việc tiếp nhận thông tin, hình ảnh liên quan Phật giáo trong thời công nghệ này?

- Phật tử sử dụng mạng xã hội nhiều nhưng không ít người chưa phân biệt được đâu là thông tin chính thống từ Giáo hội. Do vậy, dễ tiếp cận thông tin, hình ảnh na ná Phật giáo trên mạng thì đều cho là Phật giáo, dẫn đến việc bị kẻ xấu lợi dụng.

Phật tử chỉ tiếp nhận thông tin, hình ảnh Phật giáo trên các phương tiện thông tin chính thống của Giáo hội và các cơ quan báo chí được cấp phép. Hiện nay, các vị chức sắc, Tăng Ni, tu sĩ khi xuất gia đều đã được số hóa thông tin do Giáo hội của các tỉnh, thành quản lý nên việc truy xuất cũng không khó.

Tôi mong Phật tử cần tỉnh táo khi tiếp nhận thông tin từ mạng xã hội cũng như khi tiếp nhận thông tin và hình ảnh về người tu sĩ, nếu chưa được kiểm chứng thì không phát ngôn tùy tiện, không chia sẻ, bình luận các thông tin đó. Ngoài ra, khi phát hiện thông tin, hình ảnh, có nghi ngờ về một người nào đó là giả sư thì cần báo với cơ quan chức năng và Giáo hội tại các địa phương để xử lý.

Hữu Tình thực hiện

Nguồn: Báo Giác Ngộ

<https://giacngo.vn/sukien/diendanxaydung/2020/05/28/3A4492/>

<https://giacngo.vn/phatgiaotuoitre/chuyenthienthanquetla/2017/06/23/5BD4C3/>

<https://giacngo.vn/thoisu/sukienvande/2020/04/17/3A5491/>

TVHS: PDF